

ÅRSBERETNING

2023

RANDERS

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Økonomaftalen for 2023	5
Årets resultat	7
De store poster i regnskab 2023 - en uddybning	9
Regnskabsprincipper	18
Regnskabsopgørelse	21
Finansieringsoversigt og finansiel status	22
Balance	23
Noter	24

Udgiver
Randers Kommune, 2024

Tilrettelæggelse
Økonomi

Layout
Kommunikation, Randers Kommune

Forsidefoto:
Jakob Lerche

FORORD

Regnskabsafslutningen er en god anledning til at kigge tilbage på året, der er gået, og 2023 har i sandhed budt på mange forskelligartede opgaver og udfordringer i Randers Kommune. I begyndelsen af året mærkede vi for alvor konsekvenserne af de stigende energipriser som følge af situationen i Ukraine. Vi måtte alle trække i en ekstra sweater for at kunne holde varmen. Temperaturen var nemlig sænket i alle vores bygninger, så vi som kommune kunne bidrage til at spare på energien.

Mod slutningen af året kom Randers Kommune og ikke mindst Nordic Waste for alvor på alles læber. Som kommune stod vi pludselig over for den største miljømæssige katastrofe i kommunens historie, da jorden omkring virksomheden for alvor begyndte at skride. Både kommunale medarbejdere og eksterne samarbejdspartnere har ydet en kæmpe indsats på området for at beskytte Alling Å. Det er jeg dybt taknemlig for. Oprydningsarbejdet er langt fra slut endnu, og det kommer til at fylde også i de kommende mange måneder.

2023 har heldigvis også budt på positive begivenheder. I februar var Randers Kommune vært for Danmarksindsamlingen. Lokale virksomheder, foreninger, institutioner og privatpersoner gjorde en stor indsats og resultatet blev en rekordstor donation til verdens sårbare børn.

I slutningen af august besøgte Hendes Majestæt Dronningen Randers med kongeskibet. Her fik vi lejlighed til at vise, hvad vores kommune kan byde på - lige fra aktiviteter i lokalsamfundene til Flodby-projektet og innovative erhvervsvirksomheder. Der er meget, som vi kan være stolte af i Randers Kommune.

I oktober kunne vi åbne vores nye bæredygtighedshus – No.17. Huset byder på en bred vifte af faciliteter, som inviterer lokalsamfundet til aktiv deltagelse i arbejdet med bæredygtighed og FN's verdensmål.

Kigger man på tallene, er der tale om et regnskabsresultat med et underskud på den ordinære drift og anlæg. Situationen har særligt inden for serviceområderne ført til et betydeligt forbrug af opsparing, mens anlæg ligger tæt op ad det oprindeligt planlagte niveau. Derfor er det likviditetsmæssige udgangspunkt for 2024 stort set uændret i forhold til forudsætningerne i budgettet for 2024.

Regnskabsresultatet viser en del forskelle på tværs af serviceområderne. I 2023 har der været pres på økonomien på flere serviceområder. De største udfordringer ses på socialområdet. Den stigende vækst i særligt dyre enkelt-sager er ikke kun en problemstilling i Randers Kommune, men en generel udfordring på landsplan. Derudover er der også fortsat pres på omsorgsområdet og familieområdet. Heldigvis trådte vi ind i 2023 med en ganske robust økonomi, og vi har således haft en nettoopsparing, som vi har kunnet tære på i årets løb.

I regnskabet har vi kunnet finde nogle få midler til at nedskrive socialrådets oparbejdede gæld. Gælden er fortsat meget høj og er steget betragteligt i 2023. Det er derfor meget vigtigt, at området snarest muligt bringes i balance med henblik på at gælden ikke blot fortsætter med at vokse år for år. Problemstillingen vil blive adresseret i budgetproceduren for 2025-28, hvor der lægges op til at byrådet tager stilling til, hvordan ubalancen på området skal håndteres fremadrettet.

Der er udarbejdet en langsigtet økonomisk handleplan for socialområdet med en række tiltag, der kan bidrage til, at udgiftsvæksten dæmpes. Denne plan blev godkendt af byrådet i forbindelse med budget 2024-27. Derudover er der udarbejdet handleplaner for familieområdet og omsorgsområdet. Der er tale om flerårige planer med initiativer som skal bringe områderne i økonomisk balance over en årrække. Kommunens øvrige områder er generelt i økonomisk i balance og kommer ud af 2023 med overskud, der kan videreføres til 2024.

Der er gennemført anlægsinvesteringer for 200,4 mio. kr. på det skattefinansierede område i 2023. Det drejer sig om bl.a. de nye daginstitutioner i Munkdrup og i midtbyen, bygningsvedligeholdelse og energibesparende foranstaltninger på kommunens bygningsmasse samt projekter på kultur- og fritidsområdet, indenfor områdefornyelse og Flodbyen.

ØKONOMIAFTALEN FOR 2023

Regnskabsresultatet viser, at der er gennemført anlægsinvesteringer stort set svarende til det planlagte niveau. Der er i 2023 indhentet nogle af de udskudte projekter fra 2022 bl.a. på daginstitutionsområdet, men der har også været periodeforskydninger på en række øvrige projekter, herunder skoleområdet hvor vi har besluttet at omprioritere en stor andel af anlægsrammen målrettet kapacitetsudbygningen i sydbyen. De udskudte projekter og de hertil afsatte anlægsmidler overføres til 2024.

Udviklingen i udgifterne til indkomstoverførslerne betyder, at vi samlet set i 2023 har merudgifter på 15,9 mio. kr. – en udvikling som vi ikke kan være sikker på følger udviklingen på landsplan. Vi er derfor i regnskabet nødt til at genopbygge en reserverepulje til en mulig midtvejsregulering af kommunernes økonomi i den kommende økonomiaftale med regeringen. Det bliver vi klogere på, når der til sommer er indgået en aftale mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2025.

Når økonomien kommer under pres, er der fortsat brug for at fastholde fokus på en løbende stram økonomistyring i 2024 på alle niveauer i organisationen. Dette skal sikre, at vi får genskabt en økonomisk balance og at vi dermed kan skabe det fornødne økonomiske grundlag for, at vi i de kommende år fortsat kan levere en service på højt niveau samtidigt med, at vi udbygger vores kapacitet i takt med, at vi bliver stadigt flere indbyggere i kommunen. Behovet for solid økonomistyring forstærkes herudover af usikkerheden omkring udgifterne knyttet til Nordic Waste og den globale situation, hvor det fortsat er usikkert, hvorledes krigen i Ukraine vil påvirke dansk økonomi – og ikke mindst kommunernes økonomi i de kommende år.

På de næste sider kan du læse mere om Regnskab 2023 og dermed også få et dybere indblik i vores afsæt for 2024 og den kommende budgetlægning for 2025-2028. Rigtig god læselyst.

Torben Hansen
Borgmester

De økonomiske forudsætninger for kommunernes budgetlægning for 2023 blev aftalt mellem regeringen og KL i økonomiaftalen indgået i begyndelsen af juni 2022. Aftalen blev indgået ganske få måneder efter Ruslands invasion af Ukraine - og dermed en helt ny sikkerhedspolitisk situation i Danmark og resten af Europa. Et bredt flertal i folketinget havde netop indgået en aftale om et historisk løft af udgifterne til forsvaret. Derfor var der særdeles begrænsede rammer for den kommunale økonomi, og økonomiaftalen for 2023 blev meget stram.

Dertil lå inflationen i landet på det højeste niveau i 35 år, og arbejdsmarkedet var under pres som følge af rekrutteringsudfordringer inden for en række områder. Der var derfor behov for, at kommunerne bidrog til at sænke den offentlige aktivitet. Derfor blev der bl.a. aftalt et anlægsniveau, som lå noget lavere end de foregående år, hvor anlægsniveauet i kommunerne havde været meget højt.

Rammerne for 2023 håndterede desuden konsekvenserne af tilstrømningen af flygtninge fra Ukraine og dækkede den demografiske udvikling trods den ekstraordinære situation. Hovedelementerne i aftalens forudsætninger gennemgås nedenfor.

Øget råderum gennem omstilling og prioriteringer i den kommunale økonomi

Regeringen og KL var enige om, at kommunerne fortsat skulle omstille opgaveløsningen på de store velfærdsområder bl.a. ved at indtænke nye strukturer og samarbejdsformer samt omlægning til digitale løsninger. De frigjorte midler skulle forblive i kommunerne og kunne anvendes til at modvirke det udgiftspres, som opleves på en række områder.

Derudover skulle kommunerne i de kommende år fortsat have fokus på at reducere forbruget af eksterne konsulenter. På den baggrund blev det i økonomiaftalerne for 2021 og 2022 aftalt, at der kunne frigøres ressourcer til en videreudvikling af de borgernære velfærdsopgaver på 1,25 mia. kr. frem mod 2025. I aftalen for 2023 blev dette krav hævet med yderligere 0,35 mia. kr. frem mod 2025, så det samlede krav i 2025 nu udgjorde 1,6 mia. kr.

Målet var, at de frigjorte midler kunne anvendes til at udvikle den borgernære velfærd i kommunerne, herunder det specialiserede socialområde.

I Randers Kommune har byrådet tidligere besluttet et generelt effektiviseringskrav vedr. serviceudgifterne på 20 mio. kr. pr. år. Dette effektiviseringskrav blev fastholdt i budgettet for 2023.

Serviceamme og sanktionslovgivning

Der blev i økonomiaftalen aftalt et løft af serviceammen på 1,3 mia. kr. - primært som følge af det demografiske udgiftspres i kommunerne. Randers Kommune har allerede indbygget demografireguleringer på udgiftssiden på børneområdet, skoleområdet, ældreområdet samt socialområdet. Det økonomiske løft kunne dække de indarbejdede merudgifter på udgiftssiden.

Af hensyn til de offentlige finanser og efterlevelse af budgetloven blev det igen for 2023 aftalt, at 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud blev gjort betinget af kommunernes aftaleoverholdelse af serviceammen i budgetterne. Denne forudsætning blev overholdt, og det betingede bloktilskud kom til udbetaling.

Sanktionslovgivningen gælder også for de kommunale regnskaber, som ligeledes skal overholde aftalen med regeringen. Ellers sker der reduktion af bloktilskuddet i forbindelse med regnskabsafslutningen.

Sanktionslovgivningen tager udgangspunkt i det oprindelige budget for service korrigeret for ændrede forudsætninger for pris- og lønskøn samt meropgaver som følge af det såkaldte Lov- og cirkulæreprogram.

Krigen i Ukraine har skabt et nyt usikkerhedselement i dansk økonomi i 2023. Der er fortsat usikkerhed omkring, hvor længe de flygtninge, Danmark og herunder Randers Kommune har modtaget, vil blive i landet. Med økono-

ÅRETS RESULTAT

miaftalen for 2024 modtog kommunerne kompensation for de ekstraordinære udgifter i 2023. Randers Kommune har modtaget en kompensation på 15,4 mio. kr. i 2023. I forbindelse med regnskabsafslutningen besluttes det politisk, hvordan denne kompensation skal fordeles. De Ukraine-relaterede udgifter er på tværs af serviceområderne opgjort til 17,3 mio. kr. Det forudsættes, at fordelingen vil være økonomisk neutral – det vil sige, at der maksimalt udmøntes et beløb svarende til den kompensation kommunen modtager.

Randers Kommunes regnskab på serviceområderne viser et samlet merforbrug i forhold til kommunens andel af den aftalte serviceramme på 71 mio. kr. inkl. merudgifter som følge Ukraine. Overskridelsen skyldes bl.a. pres på udvalgte velfærdsområder, herunder socialområdet, familieområdet samt omsorgsområdet. På alle disse fagområder arbejdes der med økonomiske handleplaner.

Det er endnu for tidligt at sige noget om, hvordan regnskabsresultatet på landsplan ser ud. Men de foreløbige indmeldinger til KL tyder på et resultat betydeligt under den aftalte serviceramme. Der forventes således ikke på nuværende tidspunkt at blive gennemført en statslig sanktion på baggrund af regnskabsresultatet for 2023.

Anlæg

Økonomiaftalen for 2023 indebar en reduktion af anlægsrammen på ca. 1,5 mia. kr. Den samlede anlægsramme udgjorde dermed 18,5 mia. kr. for kommunerne under ét, hvoraf kommunerne selv skulle finansiere 1 mia. kr. I lighed med tidligere år blev der lagt loft over de kommunale anlægsinvesteringer, og 1 mia. kr. af bloktilskuddet blev gjort betinget af, at kommunerne i budgetsituationen overholdt aftalen. Dette gjorde sig gældende - denne del af det betingende bloktilskud blev således også udbetalt.

Randers Kommunes anlægsinvesteringer på det skattefinansierede område udgjorde 200,4 mio. kr. i 2023. Det er godt og vel på niveau med oprindeligt budget ekskl. anlægsbufferen på 40 mio. kr. Regnskabsresultatet er et udtryk for, at der igen er aktivitet på anlægsområdet. Der har dog i 2023 fortsat været stigende priser i bygge- og anlægssektoren, hvilket har haft konsekvenser for mange kommunale projekter især på børneområdet.

Nedenfor beskrives Randers Kommunes regnskabsresultat for 2023 på det skattefinansierede område.

Resultatet af ordinær drift og anlæg beskriver balancen mellem kommunens skattefinansierede udgifter og indtægter. Dette nøgletal er anvendt i forbindelse med budgetlægningen og indgår ligeledes i sammenligninger med resultatet i andre kommuner.

Resultatopgørelse i mio. kr.	Oprindeligt budget	Korrigeret budget ekskl. overførsler inkl. bevillingsansøgninger	Regnskab 2023	Årets resultat ekskl. overførsler	Overførsler fra 2022	Årets resultat inkl. overførsler til 2024
Skatter og tilskud*	-7.162,2	-7.301,1	-7.310,7	-9,7	-18,1	-27,8
Serviceudgifter	4.700,7	4.700,9	4.820,9	120,0	-80,3	39,7
Øvrig drift	2.286,8	2.365,8	2.337,7	-28,2	0,0	-28,2
Renter	11,0	11,0	5,2	-5,7	0,0	-5,7
Resultat af ordinær drift	-163,8	-223,3	-146,9	76,4	-98,4	-22,0
Skattefinansierede anlæg	231,7	202,4	200,4	-2,0	-326,8	-328,8
Resultat af ordinær drift og anlæg	67,9	-20,9	53,4	74,4	-425,1	-350,7

(Minus angiver merindtægt/mindreudgifter/opsparing)

* Skatter og tilskud opgjort eksklusiv momsrefusion

Årets resultat er udtrykt som forskellen mellem korrigeret budget ekskl. overførsler og regnskabet i 2023. Årets resultat viser et underskud på det skattefinansierede område på 74,4 mio. kr.

Underskuddet skyldes bl.a. et merforbrug vedr. serviceudgifterne på 120 mio. kr., der skyldes planlagt forbrug af opsparing, jf. rammerne i Randersmodellen. Resultatet er herudover påvirket af, at presset på socialområdet fortsat er stort. Endelig har familieområdet og omsorgsområdet i 2023 oplevet et pres, som har resulteret i merforbrug.

Der var i forvejen en opsparing fra 2022 på 80,3 mio. kr. Årets resultat inkl. overførsler fra 2022 viser dermed et samlet merforbrug på 39,7 mio. kr. på serviceudgifterne. For at få det samlede billede skal disse tal dog korrigeres for merindtægten på 46 mio. kr. vedr. refusion af særligt dyre enkeltsager. Årets resultat inkl. refusion af særligt dyre sager viser dermed et merforbrug på 74 mio. kr., og inkl. opsparingen fra 2022 bliver resultatet dermed en lille opsparing på 6,3 mio. kr. Selv med den store merindtægt fra særligt dyre sager er det fortsat socialområdet, der er hovedårsagen til merforbruget på serviceudgifterne.

Regnskabsresultatet vedrørende service er ikke påvirket af udgifter til Nordic Waste-sagen. Randers Kommune har afholdt 34,8 mio. kr. hertil i 2023. Det skyldes, at der er restanceført en tilsvarende indtægt på 34,8 mio. kr. som forudsættes dækket via kravet mod konkursboet/Nordic Waste' forsikringselskab. Udgifterne er således neutraliseret via den bogførte indtægt.

Regnskabsresultatet vedr. ordinær drift viser, at der var budgetteret med et overskud på 223,3 mio. kr., og det endelige regnskabsresultat viser et overskud på den ordinære drift på 146,9 mio. kr.

DE STORE POSTER I REGNSKAB 2023 - EN UDDYBNING

Skattefinansieret anlæg viser et mindreforbrug på 2 mio. kr. sammenlignet med korrigeret budget ekskl. overførsler. Forbruget er 8,7 mio. kr. højere end det oprindelige budget, når der korrigeres for anlægsbufferen på 40 mio. kr. Der er gennemført mange projekter på miljø og teknikområdet og på børneområdet. Særligt på børneområdet er der blevet gennemført en række projekter, som i 2022 blev udsendt på grund af de stigende priser indenfor bygge- og anlægssektoren. På skoleområdet besluttede byrådet i forbindelse med vedtagelsen af budget 2024-2027, at kapacitetsudfordringerne i sydbyen skulle løses inden for den samlede ramme til skoleudbygning i 2023-27. Derfor er en række projekter i 2023 sat i bero med henblik på, at midlerne kan indgå i en samlet omprioritering med fokus på sydbyen.

Det samlede resultat skal ses i sammenhæng med de periodeforskydninger, der opstår både på drifts- og anlægsområdet.

Der er i 2023 sket en nettoreduktion af de midler, som kan overføres mellem årene. Der har således som førnævnt været et merforbrug på service på 120 mio. kr. og et mindreforbrug på anlæg på 2 mio. kr. på anlæg. De opsparede midler, som kan overføres fra 2023 til 2024 udgør i alt netto 289,1 mio. kr., og består af overførsler på service på -39,7 mio. kr. (ekskl. refusion af særligt dyre enkeltsager) og overførsler på skattefinansieret anlæg på 328,8 mio. kr. før korrektioner.

Randers Kommunes andel af servicerammen (korrigeret for ændret pl-fremskrivning og konsekvenserne af Lov- og cirkulæreprogrammet) udgør 4.749,8 mio. kr. Regnskabet indeholder serviceudgifter for 4.820,9 mio. kr. i alt inkl. udgifter til Ukraine. Randers Kommunes serviceudgifter ligger dermed 71,1 mio. kr. over rammen i 2023.

I forbindelse med Ukraineudgifter skal det ligeledes nævnes, at der er stor forskel på de enkelte serviceområder, samt i hvor høj grad regnskabsresultatet på fagområderne er påvirket af disse udgifter.

Både skoleområdet, omsorgsområdet, jobcenteret og boligadministrationen har afholdt de fleste af kommunens udgifter som følge af Ukraine. Fordelingen af den kompensation kommune har modtaget vil således forbedre resultatet på disse bevillingsområder. Der henvises til det uddybende regnskabsmateriale for en nærmere beskrivelse heraf.

Øvrig drift viser mindreudgifter på 28,2 mio. kr. i forhold til korrigeret budget ekskl. overførsler. Øvrig drift omfatter såvel udgifter til indkomstoverførsler, aktivitetsbestemt medfinansiering samt refusion af særligt dyre enkeltsager. Indkomstoverførslerne viser merudgifter på 15,9 mio. kr. Dertil kommer merudgifter til aktivitetsbestemt medfinansiering på 1,9 mio. kr. Sidstnævnte merudgift modsvares dog af en tilsvarende merindtægt under tilskud og udligning og neutraliseres dermed. Modsat viser årets resultat merindtægter fra den centrale refusionsordning på 46 mio. kr.

De 46 mio. kr. fra den centrale refusionsordning er forudsat anvendt til at reducere socialområdets gæld, mens merforbruget på indkomstoverførsler på 15,9 skal finansieres via det samlede regnskabsresultat.

Renterne viser mindreudgifter på 5,7 mio. kr. Der har i 2023 været et positivt afkast på kommunens obligationsbeholdning og PM-aftaler. En stor del, ca. 76 pct. af kommunens låneportefølje, har været afdækket med fast rente. De stigende renter i løbet af 2023 har dermed ikke i væsentlig grad påvirket regnskabsresultatet.

Skatter, tilskud og udligning

Indtægtssiden i form af skatter og tilskud har været baseret på, at Randers Kommune har valgt det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2023.

Udskrivningsprocenten blev fastholdt uændret til 25,8 %. De samlede skatteindtægter i Randers Kommune har udgjort 4.944,7 mio. kr. i 2023. Hovedparten af indtægterne vedrører indkomstskatten, og dertil kommer ejendomsskat, dækningsafgift og selskabsskat. Tilskud og udligning har givet en samlet indtægt på 2.360 mio. kr. i 2023.

Årets resultat for skatter og tilskud under ét viser en merindtægt på 9,7 mio. kr. i 2023. Beløbet vedrører primært merindtægter vedr. grundskyld og forskerskat. Herudover er der en positiv efterregulering vedrørende aktivitetsbestemt medfinansiering på 1,9 mio. kr., som fuldt ud modsvarer merudgiften på området.

Der er i løbet af året givet betydelige tillægsbevillinger til bloktilskuddet på 138,9 mio. kr. i alt. De vedrører årets midtvejsregulering målrettet beskæftigelsesindsatsen samt øvrige midtvejsreguleringer, herunder PL-regulering samt LC-programmet.

Herudover er der en overførsel fra 2022 på 18,1 mio. kr. Af disse vedrører 2,3 mio. kr. en reservation vedr. HMN Naturgas. Dette beløb bør fortsat reserveres en forventet kommende regulering af kommunens bloktilskud og overføres derfor til 2024.

Det resterende beløb på 15,8 mio. kr. vedrører en reservation fra 2022 til efterregulering af ejendomsskat som følge af den meget store usikkerhed på området. Med det nye budget 2024-27 er der i 2027 allerede afsat 10 mio. kr. hertil. Det foreslås derfor, at de 15,8 mio. kr. i stedet indgår i opgørelsen af overskuddet i regnskab 2023 til anden anvendelse, se efterfølgende afsnit.

Samlet er der dermed i alt 25,5 mio. kr. fra skatter og tilskud (9,7 mio. kr. + 15,8 mio. kr.), som kan indgå i opgørelsen af overskuddet til anden anvendelse i regnskab 2023, herunder gældsafvikling på socialområdet.

Serviceudgifter – udvalgte områder

Socialområdet

I 2023 viser årets resultat på socialområdet et underskud på 105,2 mio. kr. Merforbruget skyldes primært handicapområdet. Ved udgangen af 2023 er der oparbejdet et samlet underskud på socialområdet på 174,3 mio. kr. Overskud på refusion af særligt dyre enkeltsager på 46 mio. kr. er forudsat anvendt til at reducere gælden på socialområdet. Herefter udgør gælden 128,3 mio. kr. Der er ikke i budgettet afsat midler til yderligere gældsafvikling på socialområdet. Nedskrivning af socialområdets gæld skal fremadrettet ske i forbindelse med det overskud, som kan opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Det er derfor meget vigtigt, at området snarest muligt bringes i balance med henblik på, at gælden ikke blot fortsætter med at vokse år for år. Problemstillingen vil blive adresseret i budgetproceduren for 2025-28, hvor der lægges op til at byrådet tager stilling til, hvordan ubalancen på området skal håndteres fremadrettet.

I forbindelse med budget 2022 blev det besluttet, at der skulle udarbejdes en økonomisk handleplan på socialområdet med henblik på at genoprette den økonomiske balance på området. Denne plan blev godkendt sammen med budgettet for 2023. I forbindelse med budgettet for 2024 blev der fremlagt forslag til yderligere initiativer, der bygger videre på sporene og handleplanerne fra 2022 samt nye initiativer for 2023 og frem. Dermed blev der godkendt en langsigtet genopretningsplan for området.

De 19 initiativer i den økonomiske handleplan er alle igangsat. Der er dog stor forskel på, hvor langt forvaltningen er kommet med implementeringen. Mange af initiativerne giver de forventede økonomiske effekter. Der er dog udfordringer og forsinkelser vedr. boligplanen. Netop denne plan skal bidrage med de største effekter i et langsigt-

tet perspektiv. Derudover er der udfordringer på Børnehandicap, hvor effekterne er forsinkede på grund af genopbygning af myndighedsafdelingen samt rekonstruktion af Møllerup skolehjem til 3 nye tilbud.

Familieområdet

Årets resultat viser et merforbrug på 5,9 mio. kr. Der er overført en gæld på 11,9 mio. kr. fra 2022. Samlet vil der således blive overført et underskud på 17,8 mio. kr. til 2024. Merforbruget skyldes bl.a. flere anbringelser i døgninstitutioner og opholdssteder, udfordringer med rekruttering af plejefamilier samt flere dyre anbringelser.

Forvaltningen er i færd med at udarbejde en revideret handleplan, som fremlægges i Børn- og familieudvalget på mødet i april 2024. Handleplanen vil bl.a. have fokus på udviklingen i nye sager med komplekse problemstillinger, rekruttering af nye plejefamilier, investeringer i egne døgninstitutionspladser samt udmøntningen af en gradvist stigende forudsætning om nedbringelse af udgifterne. Der er pt. usikkerhed om tidshorizonten for den forventede gældsafvikling. Den afhænger bl.a. af den reviderede handleplan.

Omsorgsområdet

Årets resultat viser et merforbrug på 22,9 mio. kr. Der er overført en gæld på 8 mio. kr. fra 2022. Samlet vil der således blive overført et underskud til 2024 på 30,9 mio. kr. før udmøntning fra puljer. Der forventes en samlet kompensation til området på 4,1 mio. kr. fra udmøntning af puljer i regnskabet. Den samlede gæld vil herefter udgøre 26,8 mio. kr.

Merforbruget skyldes primært merforbrug som følge af dyre enkeltsager på plejecenter Møllevang og Nyvang. Derudover har der været udgifter til nyt køleanlæg på Madservice Kronjylland, stigende udgifter til plejevederlag samt stigende udgifter til IT og licenser samt handicapbiler.

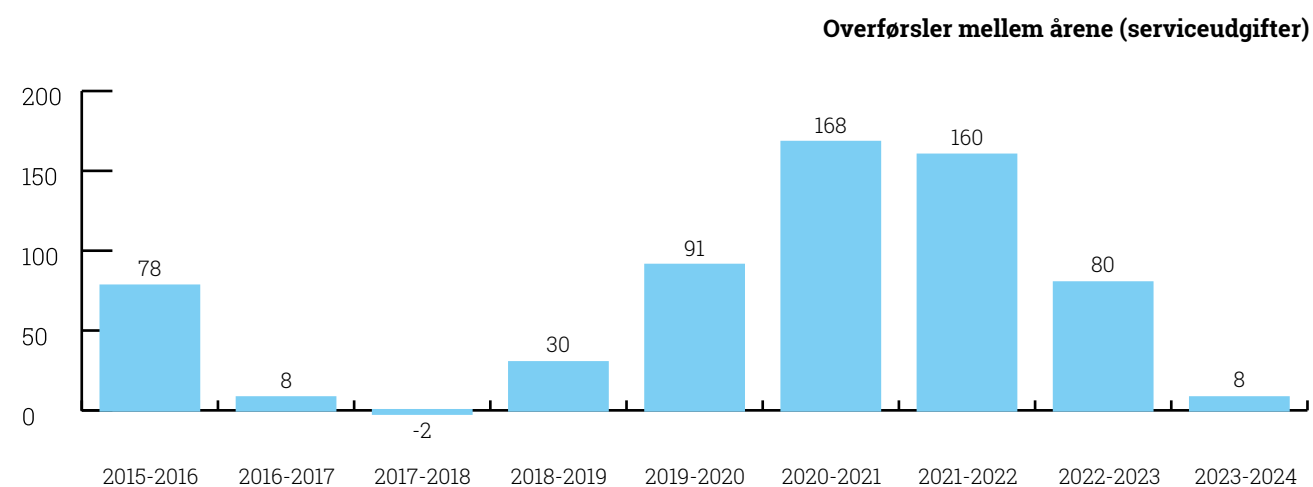
Alle områder har udarbejdet handleplaner med henblik på at bringe balance mellem budget og regnskab. Handleplanerne blev udarbejdet primo 2023, men effekten heraf har først været målbar i de sidste måneder af 2023. Målsætningen er nu at fastholde handleplanerne. Dog har 2023 vist nogle dyre enkeltsager med udadreagerende borgere, som kan presse økonomien yderligere særligt på de specialiserede demenscentre.

Det er forventningen, at omsorgsområdet kan bringes i balance i 2024, og at det vil være muligt at påbegynde afviklingen af gælden allerede i indeværende år. Underskuddet forventes på den baggrund at være afdraget inden for 3-4 år. Forudsætningen herfor er, at handleplanerne overholdes, og at der ikke kommer stigende efterspørgsel ud over den forventede befolkningsudvikling. Hertil er det vigtigt, at den positive udvikling i sygefraværet og rekrutteringsudfordringerne ikke forværres.

De samlede overførsler til 2024

Der blev overført et samlet overskud fra 2022 på 80,3 mio. kr. til 2023 inkl. korrektioner for corona og Ukraine i 2022. Årets resultat viser merudgifter på 120 mio. kr., hvorved det samlede resultat bliver et underskud på 39,7 mio. kr. Der overføres imidlertid 7,9 mio. kr., hvilket primært skyldes, at overskud på refusion af særligt dyre sager på 46 mio. kr. overføres til socialområdet.

Af nedenstående figur fremgår udviklingen i overførslerne fra 2015 til 2024:

Øvrige driftsudgifter – indkomstoverførsler mm.

Øvrige driftsudgifter viser mindreudgifter på 28,2 mio. kr. i forhold til korrigeret budget ekskl. overførsler. De øvrige driftsudgifter omfatter både udgifter til indkomstoverførsler, aktivitetsbestemt medfinansiering samt indtægter fra den centrale refusionsordning. Indkomstoverførslerne beskrives nedenfor.

Indkomstoverførsler

Årets resultat viser merudgifter på 15,9 mio. kr. Det samlede resultat på indkomstoverførsler skal ses i sammenhæng med midtvejsreguleringen af bloktilskuddet i 2023 og de løbende budgetopfølgninger (pr. 31/5 og 30/9). Dette beskrives nærmere nedenfor.

I økonomiaftalen for 2024 blev der aftalt en positiv midtvejsregulering vedrørende 2023 svarende til, at Randers Kommune modtog 56,8 mio. kr. i midtvejsreguleringen for 2023.

Ved budgetopfølgningen pr. 31/5 2023 blev budgettet forøget med 62,9 mio. kr. som følge af merudgifter på området. Det resterende beløb på 6,1 mio. kr. blev finansieret via pulje til forventet efterregulering på 6,7 mio. kr. Der blev således fundet fuld finansiering for de samlede merudgifter i forbindelse med midtvejsreguleringen.

Ved budgetopfølgningen pr. 30/9 blev der forventet yderligere merudgifter på 10 mio. kr. på indkomstoverførsler. Denne tillægsbevilling blev finansieret af en afsat reservepulje i budget 2024 til en forventet midtvejsregulering. I den forbindelse blev det besluttet, at behovet for et reservebeløb i 2024 skulle revurderes i forbindelse med regnskabsafslutningen for 2023.

Det endelige resultat viser, at regnskabstallet ligger 15,9 mio. kr. over korrigeret budget. Denne merudgift foreslås finansieret som en del af det samlede regnskabsresultat for 2023.

Samlet set har Randers Kommune i 2023 haft merudgifter på 32 mio. kr. i forhold til midtvejsreguleringen. Ovenstående kan sammenfattes i følgende tabel:

Ændring vedrørende indkomstoverførsler 2023	Mio. kr.
Positiv regulering af bloktilskuddet (midtvejsregulering 2023)	-56,8
Forventet merudgift ifm. budgetopfølgning pr. 31/5	62,9
Budgetreserve til midtvejsregulering fra regnskab 2022	-6,1
Balance ved budgetopfølgningen pr. 31/5	0,0
Yderligere merudgift forventet ved budgetopfølgningen pr. 30/9	10,0
Budgetreserve til midtvejsregulering i budget 2024	-10,0
Balance ved budgetopfølgningen pr. 30/9	0,0
Merudgifter regnskab 2023	15,9
Samlede merudgifter i forhold til midtvejsreguleringen (Minus angiver mindreudgifter/opsparing)	32,0

Det er forholdsvis usikkert, om kommunerne får en negativ midtvejsregulering i 2024, samt hvor stor den i givet fald bliver. Midtvejsreguleringen vil desuden afhænge af tallene i Økonomisk Redegørelse, som Økonomiministeriet udsender i maj 2024 og dermed også af udviklingen i de kommende måneder.

På den baggrund anbefales det, at der via det samlede regnskabsresultat opbygges en ny reservepulje på 10 mio. kr. i 2024. I det omfang det ikke bliver nødvendigt at anvende hele det afsatte beløb, vil beløbet kunne indgå som en del af råderumsberegningen i forbindelse med budget 2025-28.

Renter

Der er oprindeligt budgetteret med renteudgifter på netto 11 mio. kr. Årets resultat viser en merindtægt i forhold til budgettet på 5,7 mio. kr. Det skyldes en bedre forrentning af kommunens PM aftaler end forventet samt renteindtægter fra garantiprovisioner og mellemregningsforholdet med affaldsområdet.

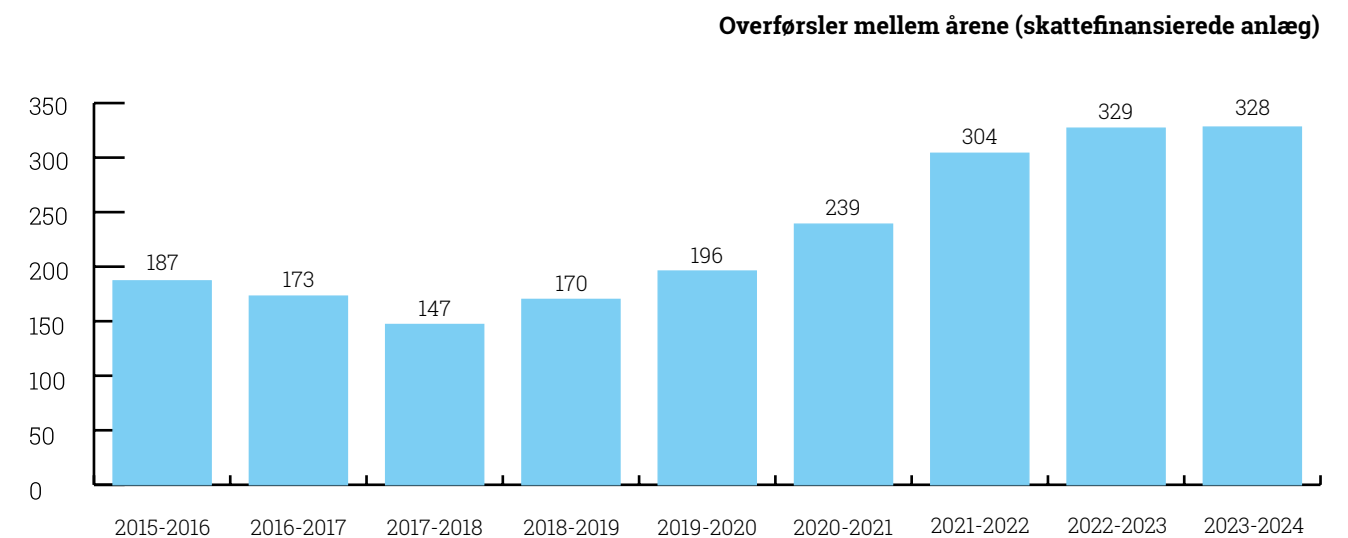
Anlæg

Der er gennemført anlægsinvesteringer for 200,4 mio. kr. på det skattefinansierede område i 2023. Det drejer sig om bl.a. de nye daginstitutioner i Munkdrup og i midtbyen, bygningsvedligeholdelse og energibesparende foranstaltninger på kommunens bygningsmasse samt projekter på kultur- og fritidsområdet, indenfor områdeformydelse og Flodbyen. Regnskabsresultatet ligger ca. 10 mio. kr. over oprindeligt budget ekskl. anlægsbufferen.

I 2021 og 2022 sås en generel opbremsning på anlægsområdet som følge af de stigende priser i bygge- og anlægssektoren. Disse periodeforskydninger er kun i et vist omfang realiseret i 2023. Der blev overført uforbrugte anlægsmidler fra 2022 til 2023 på 326,8 mio. kr. Årets resultat viser et mindreforbrug på 2 mio. kr.

Der overføres på den baggrund uforbrugte anlægsmidler fra 2023 til 2024 på 328,3 mio. kr. Det forudsættes som udgangspunkt, at der er tale om en ren periodeforskydning, der ikke vil have varig effekt.

Nedenstående figur viser udviklingen i overførslerne på anlæg mellem årene 2015-2024.

Øvrige poster i regnskab 2023

I forbindelse med regnskabsafslutningen søges der udover de nævnte overførsler vedr. service og anlæg også om overførsler på en række øvrige områder under finansposterne på -80,1 mio. kr. i alt. Overførslerne vedrører bl.a. den løbende opsparing til Klimabroen. Der overføres endvidere lånoptagelse vedrørende Dronningborg plejecenter, energibesparende foranstaltninger samt affaldsområdet.

Finansposter - overførsler til 2024	Mio. kr.
Indskud i landsbyggefonden	7,0
Beboerindskud - Marienborgvej	-0,1
Byggelån - Marienborgvej	-2,9
Opsparing Klimabro	109,3
Hal 4 - reservepulje	5,0
Lånoptagelse energibesparende foranstaltninger	-66,9
Lånoptagelse brugerfinansieret område	-29,3
Lånoptagelse ældreboliger	-104,6
HMN Naturgas - tilbagebetaling bloktilskud	2,3
I alt	-80,1

Note: minus angiver indtægt, plus angiver udgift.

Der overføres endvidere uforbrugte budgetbeløb vedr. jordforsyning, ældreboliger samt brugerfinansieret område på 314 mio. kr. i alt. Disse overførsler fremgår af nedenstående tabel:

Overførsel Øvrige områder	Mio. kr.
Jordforsyning	173,2
Ældreboliger, anlæg	111,5
Brugerfinansieret område, anlæg	29,3
Øvrige områder i alt, netto	314,0

Note: minus angiver indtægt, plus angiver udgift.

Samlet overskud i regnskab 2023 til anden anvendelse, herunder nedbringelse af socialområdets gæld

Under øvrig drift viser resultatet et merforbrug på indkomstoverførsler på 15,9 mio. kr. Dette beløb samt merudgifter til vederlagsfri fysioterapi på 2 mio. kr. samt merudgifter til aktivitetsbestemt medfinansiering på 1,9 mio. kr. skal finansieres som en del af det samlede regnskabsresultat. Derudover er der behov for at opbygge en ny pulje til forventet midtvejsregulering af indkomstoverførsler på 10 mio. kr., idet den tidligere pulje blev anvendt som finansiering af indkomstoverførsler ved budgetopfølgningen pr. 30/9 2023.

I regnskab 2023 er der ligeledes områder, som viser merindtægter. Det drejer sig om skatter og tilskud samt renter. Merudgifter og merindtægter i regnskab 2023 er sammenfattet i tabellen nedenfor. Nettooverskuddet udgør 13 mio. kr. og kan prioriteres til anden anvendelse.

Overskud i regnskab 2023 til anden anvendelse	Mio. kr.
Restbeløb fra PL-pulje	-11,6
Skatter og tilskud	-25,5
Vederlagsfri fysioterapi, merudgift	2,0
Indkomstoverførsler og aktivitetsbestemt medfinansiering, merudgift	17,9
Pulje til midtvejsregulering - genetablering	10,0
Renter	-5,7
I alt	-13,0
Nedskrivning af socialområdets gæld	13,0
Balance	0,00

Det foreslås, at merindtægten fra den centrale refusionsordning på 46 mio. kr. overføres til socialområdets gældsafvikling. Derudover foreslås det, at det samlede overskud på 13 mio. kr., som netto kan opgøres til anden anvendelse, overføres til socialområdets gældsafvikling. Dermed kan socialområdets gæld nedskrives med 13 mio. kr. Områdets gæld vil hermed blive reduceret fra 128,3 mio. kr. til 115,3 mio. kr.

Regnskabets betydning for budget 2024 samt den kommende budgetlægning for 2025-2028

Kommunens økonomi har været under pres i 2023, og dette har været kendetegnende for de løbende opfølgninger i 2023. Resultatet på socialområdet er bekymrende, da det på trods af igangsatte initiativer ikke er lykkedes at nedbringe områdets samlede merforbrug. Derudover er der merforbrug på familieområdet og på omsorgsområdet.

Krigen i Ukraine gav et nyt usikkerhedselement i dansk økonomi, som også har haft afsmittende effekt på regnskabsresultatet i Randers Kommune. De stigende priser har haft indvirkning på resultatet på omsorgsområdet

igen i 2023. Derudover har der været afledte udgifter til Ukraine, som stort set kan dækkes af den statslige kompensation. Indkomstoverførslerne viser merudgifter, og det vides endnu ikke, om dette også gør sig gældende på landsplan. Derfor foreslås der afsat en pulje til finansiering af en eventuel midtvejsregulering i 2024. Udviklingen understreger behovet for arbejdet med "Fremtidens Randers" som byrådet besluttede igangsat i forbindelse med vedtagelsen af budget 2024-2027.

På anlægsområdet ses en lille stigning i overførslerne til 2023 mod forventet et fald.

Socialområdet har i flere år været udfordret, og denne udvikling fortsætter i 2023. Det skyldes dels udviklingen i de særligt dyre enkeltsager samt rekrutteringsudfordringer. Tre fagområder kommer således ud af regnskab 2023 med betydelige underskud, nemlig socialområdet, familieområdet samt omsorgsområdet, som det også var tilfældet ved udgangen af 2022. Disse tre fagområder vil således fortsat være fokusområder i 2024.

Randers Kommune havde en robust økonomi ved indgangen til 2023 med en nettoopsparing på serviceområderne. Denne opsparing er stort set forbrugt i 2023. Regnskabsresultatet vil påvirke det samlede udgangspunkt for 2024 og den kommende budgetlægning for 2025-28.

De varige effekter af regnskabsresultatet for den øvrige drift vil dels blive vurderet i forbindelse med budgetopfølgningerne i 2024, dels når landstallene foreligger medio 2024, og der er indgået økonomiaftale for budget 2025. Herudover er der på de ovennævnte områder med økonomiske udfordringer igangsat initiativer, der skal genskabe økonomisk balance hen over de kommende år. Undtagelsen herfra er socialområdet, hvor de besluttede handleplaner kun kan reducere størrelsen af den økonomiske ubalance. Problemstillingen vil blive adresseret i budgetproceduren for 2025-28, hvor der lægges op til at byrådet tager stilling til, hvordan ubalancen på socialområdet skal håndteres fremadrettet.

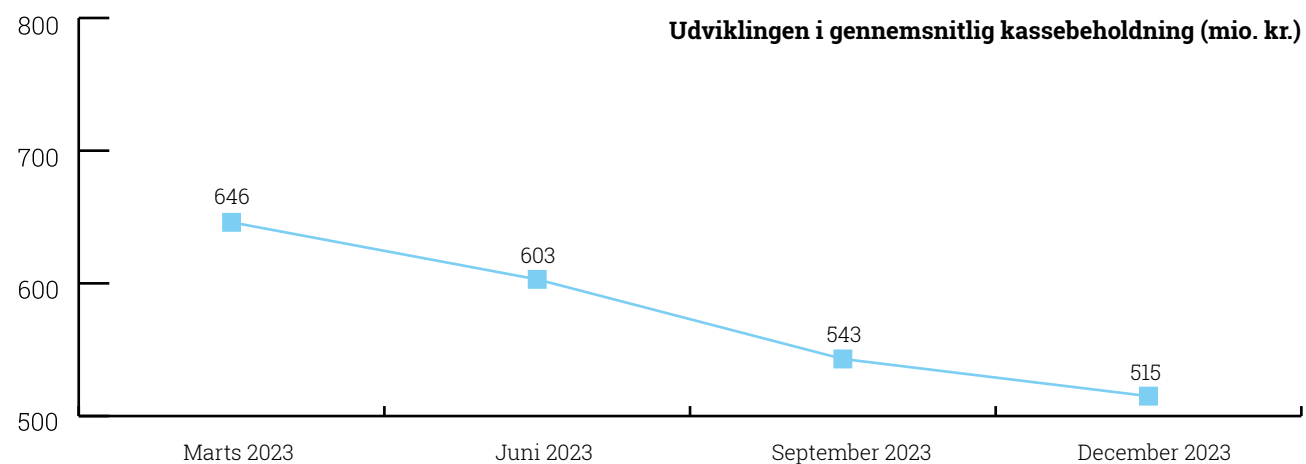
Der er ikke udsigt til, at de kommunale rammer for økonomien bliver større i de kommende år, snarere tvært imod. Der vil derfor fortsat være behov for en stram økonomistyring i 2024 med henblik på at stabilisere økonomien og nå i mål med de handleplaner, som allerede er igangsat.

Likviditetsudviklingen i 2023

Den gennemsnitlige kassebeholdning for 2023 kan opgøres til 515 mio. kr. Der var forventet, at kassebeholdningen ville falde i 2023. Hvis der ses bort fra usikkerheden vedr. Nordic Waste-betalingerne, så forventes det, at kassebeholdningen stabiliseres i et niveau omkring 500 mio. kr. i 1. kvartal 2024.

De afholdte udgifter vedr. Nordic Waste påvirker kun gennemsnittet i 2023 marginalt, og vil først slå igennem med fuld effekt i 2024.

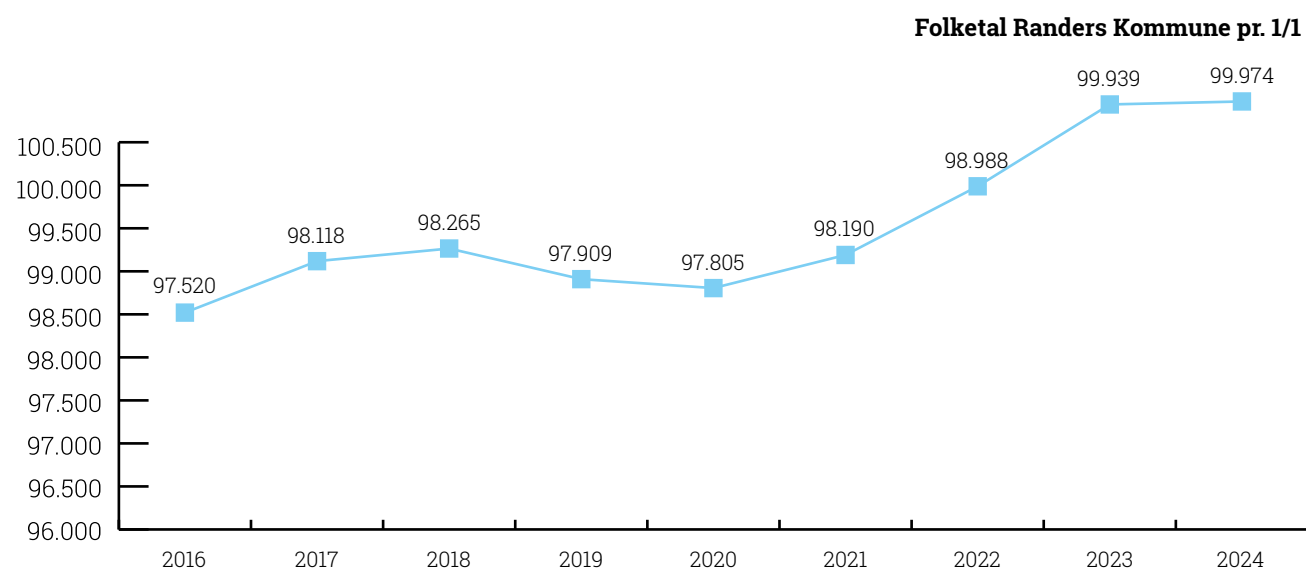
Nedenstående figur viser likviditetsudviklingen i 2023:

I finansieringsoversigten til regnskabet kan der læses mere om likviditetsudviklingen i 2023.

Befolkningsudviklingen i 2023

Pr. 1. januar 2024 udgjorde folketallet for Randers Kommune 99.974 personer.

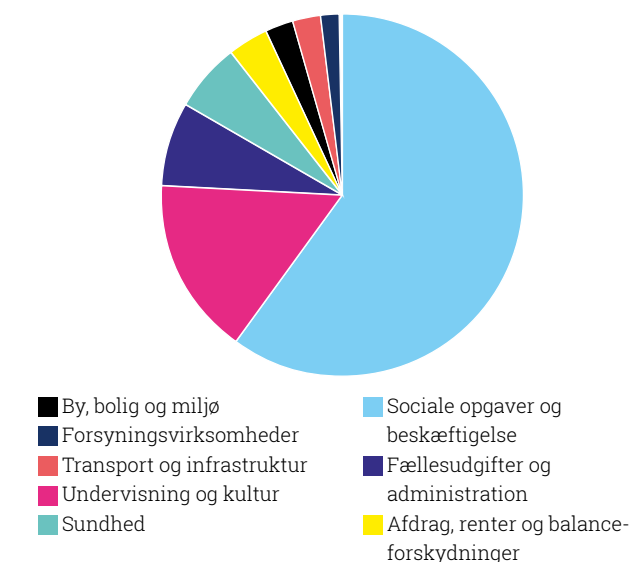

Figuren viser, at der har været en relativt stor stigning i folketallet i 2022 på 951 personer. Randers Kommunes folketal pr. 1/1 2022 var på 98.988 og er steget til 99.939 pr. 1/1 2023. En stor del af befolkningstilvæksten skyldes primært flygtninge fra Ukraine. Mange ukrainere er udrejst igen i løbet af 2023, og derfor er folketallet stort set uændret fra 1. januar 2023 til 1. januar 2024.

Som det fremgår af figuren, har væksten været aftagende i 2017 for herefter at være faldende i 2018 og 2019. I 2020 blev udviklingen vendt, og folketallet er nu det højeste i kommunens historie. Den nye befolkningsprognose vil blive forelagt byrådet i april, og her vil der blive givet en nærmere beskrivelse af udviklingen i 2023. Randers Kommune har nået 100.000 indbyggere i begyndelsen af 2024.

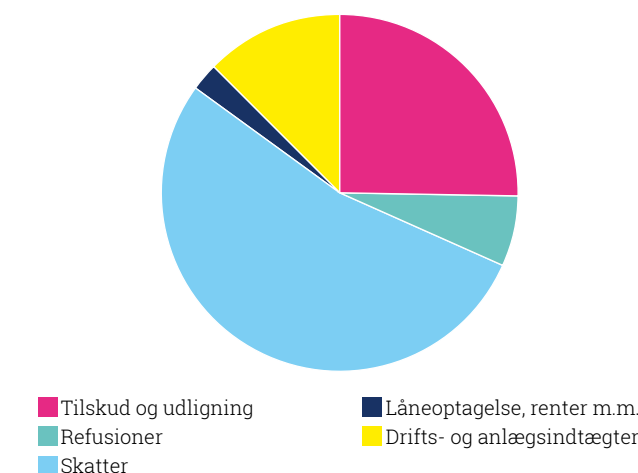
Regnskab 2023

Hvor blev pengene brugt	Mio. kr.
By, bolig og miljø	319,0
Forsyningsvirksomheder	178,0
Transport og infrastruktur	218,9
Undervisning og kultur	1.491,7
Sundhed	571,7
Sociale opgaver og beskæftigelse	5.614,1
Fællesudgifter og administration	701,6
Afdrag, renter og balanceforskydninger	248,7
Udgifter i alt	9.343,5

Hvor kom pengene fra	Mio. kr.
Tilskud og udligning	-2.373,3
Refusioner	-605,0
Skatter	-4.963,7
Låneoptagelse, renter m.m.	-229,5
Drifts- og anlægsindtægter	-1.172,0
Indtægter i alt	-9.343,5

Se også "Randers i tal" for en yderligere specifikation af tallene.

REGNSKABSPRINCIPPER

Generelt

Regnskabet er aflagt i overensstemmelse med gældende lovgivning herunder de retningslinjer, der er i Indenrigsministeriets Budget- og regnskabssystem for kommuner. Regnskabet aflægges som et totalregnskab, der omfatter alle drifts-, anlægs- og kapitalposter. I regnskabet indgår også udgifter, indtægter, aktiver og gæld vedrørende de selvejende institutioner, som Randers Kommune har driftsoverenskomst med.

Ændringer i regnskabspraksis i forhold til tidligere år

Der er ikke sket ændringer i regnskabspraksis, hvorfor regnskabet er aflagt efter de samme principper som sidste år.

Regnskabsopgørelsen

Indregning af indtægter og udgifter

Indtægter indregnes så vidt muligt i regnskabsopgørelsen i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet.

Driftsudgifter i regnskabsopgørelsen indregnes i det regnskabsår, de vedrører, jf. transaktionsprincippet, forudsat at de er kendte for kommunen på tidspunktet for regnskabsudarbejdelsen i marts.

Anlægsudgifter indregnes i regnskabsopgørelsen i det/de regnskabsår, hvori anlægsudgiften afholdes. Der afskrives første gang på et aktiv i det regnskabsår, hvori aktivet er anskaffet/endelig færdigopført og klar til anvendelse.

Kommunens drifts- og anlægsudgifter er opført ekskl. moms.

Afskrivninger

Materielle anlægsaktiver afskrives lineært over de enkelte aktivers forventede levetid.

Afskrivningsperioder

Administrationsbygninger	50 år
Skoler, dag- og ældreinstitutioner	30 år
Tekniske anlæg og maskiner	10 år
Inventar	5 år
Immaterielle anlægsaktiver	3 år
IT-udstyr	3 år

Anskaffelser under 100.000 kr. udgiftsføres i anskaffelsesåret.

Balancen

Materielle anlægsaktiver

Omfatter grunde og bygninger, tekniske anlæg og maskiner samt inventar, IT-udstyr og biler. Aktiver indregnes som hovedregel i balancen til kostpris og afskrives over den forventede levetid. Ejendomsretten til de grunde og bygninger der er indregnet i balancen, er dokumenteret via tingbogsattester. Ejendomsretten til øvrige aktiver er dokumenteret via fakturaer, leasingaftaler m.v.

Der afskrives ikke på grunde samt materielle anlæg under udførelse. Først når anlægget er udført, påbegyndes afskrivning.

Infrastrukturelle anlægsaktiver (veje, broer m.v.) samt ikke-operationelle anlægsaktiver (kunst, parker m.v.) indregnes ikke i balancen.

Leasingkontrakter for materielle anlægsaktiver, hvor Randers Kommune har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten indregnes til kostprisen. Kostprisen måles som den laveste af enten dagsværdien af det leasede aktiv eller nutidsværdien af minimumsleasingydelse med tillæg af omkostninger.

Finansielt leasede aktiver afskrives over den forventede levetid, der fastsættes efter typen af aktiv.

Finansielle anlægsaktiver

Andele af interessentskaber, som Randers Kommune har medejerskab til, samt ikke noterede aktier indgår i balancen til den indre værdi jf. senest foreliggende årsregnskab.

Langfristede tilgodehavender optages til tilgodehavendets nominelle værdi. Der foretages afskrivninger på tilgodehavender, når tilgodehavende er uerholdeligt, det vil sige når alle inddrivningsmuligheder er udtømt. Der foretages nedskrivning mod forventet tab på langfristede tilgodehavender.

Udlæg vedrørende forsyningsvirksomheder reguleres med resultaterne af den samlede drifts- og anlægsvirksomhed på området, således at det optagne tilgodehavende svarer til det samlede mellemværende med forsyningsvirksomhederne.

Omsætningsaktiver – fysiske anlæg til salg

Grunde og bygninger til salg er optaget til kostpris.

Omsætningsaktiver - tilgodehavender

Udgifter og indtægter afholdt inden regnskabsårets udgang, men som vedrører efterfølgende regnskabsår, er klassificeret som periodeafgrænsningspost under omsætningsaktiver – tilgodehavender.

Indtægter, som vedrører indeværende regnskabsår, men som først betales i det efterfølgende regnskabsår, er klassificeret som kortfristet tilgodehavende.

Kortfristede tilgodehavender optages til tilgodehavendets nominelle værdi. Der foretages afskrivninger på tilgodehavender, når det er uerholdeligt, det vil sige når alle inddrivningsmuligheder er udtømt. Der foretages ikke nedskrivning mod forventet tab på kortfristede tilgodehavender.

Omsætningsaktiver - værdipapirer

Værdipapirer omfatter beholdninger af kortfristede værdipapirer, der uden hindring kan omsættes til likvide beholdninger, og hvorpå der kun er ubetydelig risiko for værdiændringer. Værdipapirer indregnes til dagsværdi (kurs) på balancedagen eller aktuelt resttilgodehavende.

Likvide beholdninger

Likvider omfatter kontante beholdninger og indskud i pengeinstitutter. Likviderne indregnes i overensstemmelse med den tilstedeværende kontante beholdning og indestående i pengeinstitutter.

Egenkapital

I egenkapitalen er udover kommunens egenkapital også indeholdt modpost til forsyningsvirksomhedernes takstfinansierede aktiver, modpost til aktiver tilhørende selvejende institutioner, som kommunen har indgået driftsoverenskomst med.

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser indregnes i balancen, når kommunen på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtigelse som resultat af en tidligere begivenhed, og det er sandsynligt, at afviklingen heraf vil medføre et træk på kommunens økonomiske ressourcer, og der kan foretages en pålidelig beløbsmæssig måling af forpligtigelsen.

Pensionsforpligtigelser, der ikke er forsikringsmæssigt afdækket vedrørende tjenstemandsansatte og ansatte på tjenstemandslignende vilkår, optages i balancen under forpligtigelser. Kapitalværdien af pensionsforpligtigelsen er beregnet aktuarmæssigt ud fra forudsætninger om de forventede fremtidige ydelser til tjenstemændene ud fra en pensionsalder svarende til 2 år efter tidligste pensionsudbetalingsalder, den af kommunen besluttede investeringsstrategi ved pensionselskabet samt forventninger om den fremtidige udvikling i lønniveau, rente, inflation, dødelighed m.v.

Der foretages en aktuarmæssig beregning af pensionsforpligtelsen hvert 5. år. Den seneste aktuarmæssige beregning er foretaget i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2022. Der foretages en ny beregning i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2027. Der foretages ikke regulering af værdien af forpligtigelsen i de mellemliggende år.

Hensatte forsikringsforpligtelser til arbejdsskader er indregnet i balancen. En arbejdsskade registreres, når det er utvivlsomt, at fremtidige økonomiske fordele fragår kommunen og senest i det øjeblik Arbejdsskadestyrelsen har truffet afgørelse om erstatning. Arbejdsskader, som med overvejende sandsynlighed vil blive anerkendt af Arbejdsskadestyrelsen, kan registreres, inden der er faldet afgørelse i sagen. Arbejdsskadeforpligtelser skal s genberegnes aktuarmæssigt hvert 5. år. Den seneste aktuarmæssige beregning er foretaget i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2022. Der foretages en ny beregning i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2027. Der foretages ikke regulering af værdien af forpligtigelsen i de mellemliggende år.

Hensatte forpligtelser afledt af retssager, erstatningskrav, miljøforurening mv. er indregnet i balancen med det bedste skøn over de omkostninger, der på balancedagen er nødvendige for at afvikle forpligtigelsen.

Langfristede gældsforpligtelser

Langfristet gæld til realkreditinstitutter og andre kreditinstitutter er optaget med restgælden på balancetidspunktet.

Opsparede feriemidler i overgangsperioden opgøres som de feriemidler der er optjent fra 1. september 2019 til den 31. august 2020. Forpligtigelsen betales når lønmodtageren når folkepensionsalderen eller i henhold til politisk beslutning.

Den kapitaliserede restleasingydelse vedrørende finansielt leasede anlægsaktiver indregnes i balancen som en gældsforpligtelse.

Nettogæld vedrørende fonds, legater, deposita m.v.

Nettogælden omfatter tilgodehavender til opkrævning fra kommuner/staten, aktiver tilhørende fonds og legater, deposita og de tilsvarende modposter hertil.

Kortfristede gældsforpligtelser

Kortfristet gæld til pengeinstitutter, staten, kirken, leverandører, andre kommuner og regioner m.v. optages med restgælden på balancetidspunktet.

REGNSKABSOPGØRELSE

Note	Regnskabsopgørelse i mio. kr.	Oprindelig budget 2023	Korrigeret budget 2023	Regnskab 2023	Regnskab 2022
	A. Det skattefinansierede område				
	Indtægter				
1	Skatter	-4.945,5	-4.944,7	-4.950,8	-4.660,6
2	Tilskud og udligning	-2.216,7	-2.338,2	-2.359,5	-2.323,7
	Indtægter i alt	-7.162,2	-7.283,0	-7.310,2	-6.984,3
	Driftsudgifter (ekskl. forsyningsvirksomhed)				
	Økonomiudvalget	470,2	538,9	430,3	415,7
	Børne- og familieudvalget	681,9	678,4	691,2	659,4
	Beskæftigelsesudvalget	2.044,3	2.117,2	2.138,6	1.992,5
	Socialudvalget	617,6	560,3	690,0	675,1
	Miljø- og teknikudvalget	369,9	387,3	367,6	359,2
	Sundheds, idræts og kulturudvalget	702,0	724,8	702,0	678,2
	Omsorgsudvalget	1.093,2	1.078,3	1.109,2	1.077,9
	Landdistriktsudvalget	5,9	10,3	3,8	6,6
	Skole og uddannelsesudvalget	986,5	1.029,1	1.010,1	974,5
	Erhvervs- og planudvalget	16,0	22,5	15,7	14,2
3	Driftsudgifter i alt	6.987,4	7.147,0	7.158,6	6.853,2
	Driftsresultat før finansiering	-174,8	-135,9	-151,7	-131,1
4	Renter mv	12,8	12,8	7,2	11,7
	Resultat af ordinær driftsvirksomhed	-162,0	-123,2	-144,4	-119,4
	Anlægsudgifter (ekskl. forsyningsvirksomhed, jordforsyning og ældreboliger)				
	Økonomiudvalget	40,0	0,0	0,0	0,0
	Børne- og familieudvalget	14,1	98,6	60,2	24,8
	Beskæftigelsesudvalget	0,0	0,0	0,0	0,0
	Socialudvalget	4,9	5,4	0,3	2,4
	Miljø- og teknikudvalget	96,6	221,2	102,9	107,3
	Sundheds, idræts og kulturudvalget	17,9	44,7	21,4	38,5
	Omsorgsudvalget	2,5	9,4	0,1	11,3
	Landdistriktsudvalget	11,3	31,0	4,0	5,7
	Skole og uddannelsesudvalget	26,8	84,9	3,3	9,5
	Erhvervs- og planudvalget	17,6	33,9	8,1	8,1
5	Anlægsudgifter i alt	231,7	529,1	200,4	207,6
6	Resultat af ordinær drift og anlæg	69,7	405,9	55,9	88,2
	Jordforsyning				
	Salg af jord	-41,7	17,9	-23,6	-71,1
	Køb af jord inkl. byggemodning	43,4	144,6	13,0	24,2
	Jordforsyning i alt	1,7	162,6	-10,6	-46,9
	Ældreboliger	-39,2	88,3	-14,6	-31,4
	Resultat af det skattefinansierede område	32,2	656,8	30,7	9,9
	B. Forsyningsvirksomheder				
	Drift (indtægter - udgifter)	-12,6	-12,6	-3,4	-15,8
	Anlæg (indtægter - udgifter)	0,0	39,0	9,7	0,2
7	Resultat af forsyningsvirksomheder	-12,6	26,4	6,3	-15,6
	C. Resultat i alt (A+B)	19,7	683,2	37,0	-5,7

FINANSIERINGSOVERSIGT OG FINANSIEL STATUS

Note	FINANSIERINGSOVERSIGT i mio. kr.	Regnskab 2023	Regnskab 2022
	Årets resultat	37,0	-5,7
11	Låneoptagelse	-90,7	-94,4
11	Afdrag på lån	155,1	140,2
10	Ændring i langfristede tilgodehavender	2,9	24,6
9	Ændring i kortfristede tilgodehavender/gæld	14,5	-49,0
	Ændring i fonds/legater mv.	0,1	0,3
	Ændring i likvide aktiver i alt	118,9	15,9
	<i>Positive tal angiver udgift, negative tal (-) angiver indtægt</i>		
Note	FINANSIEL STATUS i mio. kr.	Regnskab 2023	Regnskab 2022
8	Likvide aktiver	144,8	249,4
9	Kortfristede tilgodehavender	268,9	236,7
9	Kortfristet gæld	-630,3	-920,8
	Kortfristet formue/gæld	-216,6	-434,7
10	Langfristede tilgodehavender	4.228,2	4.228,6
11	Langfristet gæld	-1.724,3	-1.771,4
13	Hensatte forpligtelser	-909,8	-699,7
7	Udlæg vedrørende forsyningsvirksomheder	24,5	18,2
	Aktiver/passiver fonde mm.	-27,2	-27,3
	Langfristet formue/gæld	1.591,4	1.748,4
	Finansiell status	1.374,8	1.313,7
	<i>Positive tal angiver nettoaktiver, negative tal (-) angiver nettogæld</i>		

BALANCE

Note	Aktiver i mio. kr.	Ultimo 2022	Ultimo 2023
	Grunde	411,1	401,2
	Bygninger	1.902,2	1.853,8
	Tekniske anlæg mv.	80,6	78,5
	Inventar	19,3	23,4
	Anlæg under udførelse	191,2	216,6
	I alt	2.604,5	2.573,5
	Finansielle anlægsaktiver		
10	Aktier og andelsbeviser m.v.	3.925,8	3.924,3
10	Langfristede tilgodehavender	297,3	298,8
7	Udlæg vedr. jordforsyning og forsyningsvirksomheder	18,2	24,5
	I alt	4.241,3	4.247,5
	Omsætningsaktiver - fysiske anlæg til salg	234,3	225,0
9	Omsætningsaktiver - tilgodehavender	236,7	268,9
10	Omsætningsaktiver - værdipapirer	5,4	5,1
8	Likvide beholdninger	249,4	144,8
	Aktiver i alt	7.571,7	7.464,8
Note	Passiver i mio. kr.	Ultimo 2022	Ultimo 2023
12	Egenkapital		
	Modpost for takstfinansierede aktiver	-46,7	-45,2
	Modpost for selvejende institutioners aktiver	-54,6	-74,8
	Modpost for skattefinansierede aktiver	-2.737,4	-2.678,5
	Balancekonto	-1.613,7	-1.374,6
	I alt	-4.452,5	-4.173,1
13	Hensatte forpligtelser	-699,7	-909,8
11	Langfristede gældsforpligtelser	-1.771,4	-1.724,3
9	Nettogæld vedr. Fonds, legater, deposita m.V.	-27,3	-27,2
9	Kortfristede gældsforpligtelser	-620,8	-630,3
	Passiver i alt	-7.571,7	-7.464,8
	Kautions- og garantiforpligtelser		
	Kautions- og garantiforpligtelser udgør mio. kr. 1.243,1 mio. kr.		
	Eventualrettigheder og -forpligtelser		
	Eventualrettigheder udgør 283,7 mio. kr. Eventualforpligtelser udgør 1.000 mio. kr.		

NOTER

1. Skatter

Randers Kommunes samlede skatteindtægter udgjorde 4,9 mia. kr. i 2023. I forhold til det oprindelige budget er der tale om merindtægter på 5,3 mio. kr.

De kommunale skatteindtægter kommer primært fra beskatning af indkomst efter personskatteloven. Herudover er de væsentligste kommunale indtægtskilder beskatning af ejendomme og beskatning af aktieselskaber.

De samlede skatteindtægter i 2023 i mio. kr.

Skatteposter	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Regnskab
Indkomstskat (statsgaranti)	-4.479,4	-4.478,6	-4.478,6
Ejendomsskatter	-370,7	-370,7	-374,8
Selskabsskat	-67,9	-67,9	-67,9
Øvrige skatter	-27,5	-27,5	-29,5
Skatteindtægter i alt	-4.945,5	-4.944,7	-4.950,8

Som det fremgår af ovenstående tabel, er det ejendomsskatter og øvrige skatter, der er årsagen til den mindre afvigelse.

Ejendomsskatter

De samlede indtægter fra ejendomsskatter er 4,1 mio. kr. større end det korrigerede budget. Merindtægten skyldes primært, at der var budgetlagt med en efterregulering på 5 mio. kr. Som følge af omlægning på området finder den endelige efterregulering dog først sted i 2026/2027. Der er i budget 2024 afsat en reserve til efterregulering af ejendomsskatter i 2027 på 10 mio. kr.

Øvrige skatter

Øvrige skatter bl.a. omfatter forskerskat, som er en særlig skatteordning, der indebærer, at udenlandske forskere og nøglemedarbejdere har mulighed for i en periode at opnå særligt gunstige skattemæssige vilkår ved arbejde i Danmark. Randers Kommune havde budgetlagt med en indtægt på 0,7 mio. kr. men modtog 2,7 mio. kr. – altså en merindtægt på 2,0 mio. kr.

2. Tilskud, udligning og refusion af købsmoms

Tilskud og udligning for 2023 i mio. kr. er sammensat således:

Tilskudsposter	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Regnskab
Udligning og generelle tilskud	-2.085,2	-2.210,6	-2.230,0
Udligning og generelle tilskud vedrørende udlændinge	12,0	12,0	12,0
Kommunale bidrag til regionerne	11,8	11,8	11,8
Tilskud til styrkelse af kommunernes likviditet	-91,1	-91,1	-91,1
Øvrige særlige tilskud	-64,2	-60,3	-62,6
Tilskud og udligning i alt	-2.216,7	-2.338,2	-2.360,0
Refusion af købsmoms	0	0	0,5
Tilskud og udligning, momsrefusion mv.	-2.216,7	-2.338,2	-2.359,5

Udligning og generelle tilskud

Udligning og generelle tilskud viser en merindtægt på 19,4 mio. kr. Denne merindtægt skyldes primært, at der var overført et reservebeløb på 15,8 mio. kr. fra regnskab 2022 vedrørende efterregulering af ejendomsskat – som følger

af den store usikkerheder om budgetteringsgrundlag/afregningstidspunkter i forbindelse med Statens overtagelse af opgaven med opkrævningen af grundskyld og dækningsafgift.

Den resterende merindtægt på 3,6 mio. kr. vedrører bl.a. en efterregulering vedr. aktivitetsbestemt medfinansiering på 1,9 mio. kr. Denne indtægt skal ses i sammenhæng med merudgiften under aktivitetsbestemt medfinansiering på driften på 1,9 mio. kr. Dermed er der balance på området samlet set.

Øvrige særlige tilskud

Der er i 2023 budgetteret med en modregning i bloktilskuddet vedrørende udlodning fra HMN Naturgas på 2,3 mio. kr. Bevillingen til efterreguleringen søges overført til 2024.

3. Skattefinansierede driftsudgifter

Nedenstående tabel viser de skattefinansierede driftsudgifter opdelt i serviceudgifter, indkomstoverførsler, aktivitetsbestemt medfinansiering, og indtægter fra den centrale refusionsordning.

Driftsudgifter i mio. kr.	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Regnskab 2023
Serviceudgifter	4.700,7	4.781,2	4.820,9
Indkomstoverførsler	1.934,6	2.013,7	2.029,6
Indtægter fra central refusionsordning	-41,4	-41,5	-87,5
Aktivitetsbestemt medfinansiering	393,6	393,6	395,5
Driftsudgifter i alt	6.987,4	7.147,0	7.158,6

Serviceudgifterne

Serviceudgifter	Mio. kr.
Vedtaget budget 2023	4.700,7
Tillægsbevillinger, service	
Overførsler 2022-23	80,3
Annullering bufferpulje	-40,0
LC programmet	5,2
PL pulje, midtvejsregulering	28,2
Demografireguleringer	9,3
Ukrainekompensation 2023	15,2
Ukraine og covidkompensation 2022	24,0
Ukrainekompensation R22 flyttet fra tb til overførsel	-10,8
Overført til råderum Budget 2024-27	-21,9
Egenfinansiering boligplan 2, socialområdet	-3,9
Øvrige	-5,0
Tillægsbevillinger i alt	80,6
Korrigeret budget	4.781,2
Regnskab 2023	4.820,9
Merforbrug ift korrigeret budget	39,6

På baggrund af ovenstående bevillinger udgør korrigeret budget 4.781,2 mio. kr. Regnskabet viser et forbrug på 4.820,9 mio. kr. og dermed et mindreforbrug på 39,6 mio. kr.

KL udmeldte i sommeren 2023 en niveaukorrigeret ramme for Randers Kommunes serviceudgifter i relation til sanktionslovgivningen på 4.749,8 mio. kr. Randers Kommunes serviceudgifter i regnskab 2023 ligger 71,1 mio. kr. over denne ramme. Overskridelsen skyldes mestendels udfordringerne på socialområdet.

I Randers Kommunes økonomistyring er indkomstoverførslerne inddelt i 3 kategorier. Der er redegjort for regnskabet for disse 3 kategorier i nedenstående tabeller.

Indkomstoverførsler

Indkomstoverførsler	Mio. kr.
Vedtaget budget 2023	1934,6
Tillægsbevillinger, indkomstoverførsler	
Overførsel 2022-23	0,0
Arbejdsløshedsdagpenge	20,0
Kontanthjælp og ledighedsydelse	-3,0
Sygedagpenge og jobafklaring	32,0
Ressourceforløb	-10,0
Fleksjob	
Førtidspension	22,0
Seniorpension	7,0
Integration	1,0
Beskæftigelsesindsats	
Øvrige indsatser	2,0
Tabt arbejdsfortjeneste	8,1
Tillægsbevillinger i alt	79,1
Korrigeret budget	2013,7
Regnskab 2023	2029,6
Merforbrug ift korrigeret budget	15,9

Det fremgår af tabellen, at der er merudgifter til indkomstoverførslerne på netto 15,9 mio. kr.

Det samlede resultat på indkomstoverførsler skal ses i sammenhæng med midtvejsreguleringen af bloktilskuddet i 2023 og de løbende budgetopfølgninger (pr. 31/5 og 30/9). Dette beskrives nærmere nedenfor.

I økonomiaftalen for 2024 blev der aftalt en positiv midtvejsregulering vedrørende 2023 svarende til, at Randers Kommune modtog 56,8 mio. kr. i midtvejsreguleringen for 2023.

Ved budgetopfølgningen pr. 31/5 2023 blev budgettet forøget med 62,9 mio. kr. som følge af merudgifter på området. Det resterende beløb på 6,1 mio. kr. blev finansieret via pulje til forventet efterregulering på 6,7 mio. kr. Der blev således fundet fuld finansiering for de samlede merudgifter i forbindelse med midtvejsreguleringen.

Ved budgetopfølgningen pr. 30/9 blev der forventet yderligere merudgifter på 10 mio. kr. på indkomstoverførsler. Denne tillægsbevilling blev finansieret af den afsatte reservepulje i budget 2024 til en forventet midtvejsregulering. I den forbindelse med det besluttet, at behovet for et reservebeløb i 2024 skulle revurderes i forbindelse med regnskabsafslutningen for 2023.

Aktivitetsbestemt medfinansiering

Aktivitetsbestemt medfinansiering	Mio. kr.
Vedtaget budget 2023	393,6
Tillægsbevillinger i alt	0,0
Korrigeret budget	393,6
Regnskab 2023	395,5
Merudgift ift korrigeret budget	1,9

Ovenstående tabel viser et budget på 393,6 mio. kr. og et faktisk forbrug på 395,5 mio. kr. – altså et merforbrug på 1,9 mio. kr. De 1,9 mio. kr. vedrører dog efterregulering, hvor indtægten er bogført under tilskud og udligning. Dermed er merudgiften neutraliseret.

Indtægter fra den centrale refusionsordning

Indtægter fra den centrale refusionsordning	Mio. kr.
Vedtaget budget 2023	-41,5
Tillægsbevillinger, den centrale refusionsordning	
Refusionsomlægning hjemløseindsatsen	-0,0
Tillægsbevillinger i alt	-0,0
Korrigeret budget	-41,5
Regnskab 2023	-87,5
Merindtægt ift korrigeret budget	-46,0

Tabellen viser at der er budgetlagt indtægter for 41,5 mio. kr., men de faktiske indtægter i regnskab 2023 blev 87,5 mio. kr. – altså en merindtægt på 46 mio. kr.

Årsagen hertil er primært flere dyre enkeltsager (og dermed yderligere refusion). Den øgede refusion kan derfor medgå til finansiering af merudgifterne på socialområdet.

4. Renter

Det korrigerede budget for 2023 viser en nettorenteudgift på 12,8 mio. kr.

Regnskabsresultatet viser en nettorenteudgift på 7,2 mio. kr. altså en mindreudgift på 5,6 mio. kr. i.f.t. korrigeret budget.

Renteudgifter i mio. kr.	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Regnskab
Renter af likvide aktiver	-6,0	-6,0	-14,8
Renter af kortfristede tilgodehavender	-0,9	-0,9	-0,8
Renter af langfristede tilgodehavender	-0,3	-0,3	-0,9
Renter vedrørende forsyningsvirksomheder	-0,2	-0,2	0,1
Renter af kortfristet gæld	0	0	0,2
Renter af langfristet gæld	18,6	18,6	21,4
Renter vedrørende jordforsyning	0,1	0,1	0,2
Renter på ældreboliger	1,5	1,5	1,7
Kurstab/kursgevinster, realiseret	0	0	1,3
Garantiprovision	0	0	-1,2
I alt	12,8	12,8	7,2

Merindtægten skyldes primært en bedre forrentning af kommunens PM aftaler samt større indtægter fra garantiprovisioner end hidtil forudsat. 2023 har været et godt afkastår for både aktier og obligationer. Dermed er det negative afkast i 2022 stort set indhentet. Tabet for 2022 forventes fuldt ud hentet hjem inden sommeren 2024, hvilket er tidligere end forventet.

Renterne vedrørende den skattefinansierede gæld viser mindreudgifter i forhold til det korrigerede budget, mens ældreboliger svarer til budgettet. En andel på 76 % af låneporteføljen har været afdækket med fastrente, og dermed har porteføljen ikke været påvirket af rentestigningerne i 2023.

Randers Kommune anvender renteswaps til at mindske renterisikoen på kommunens låneportefølje. Samtlige lån i porteføljen er optaget til variabel rente. Ultimo 2023 er 76 % af porteføljen omlagt til fast rente via renteswaps med henblik på at opnå budgetsikkerhed. Swapaftalerne fremgår af nedenstående tabel. Den samlede markedsværdi af de indgåede renteswaps er 40 mio. kr. Markedsværdien er et øjebliksbillede, og den positive værdi er et udtryk for, at de samme swaps vil kunne handles til en højere rente i dag end på indgåelsestidspunktet.

Aftalepart	Lånenummer	Rente i pct.	Udløbsdato	Valuta	Kontraktens hovedstol i mio. kr.	Kontraktens restgæld i mio. kr.	Markedsværdi i mio. kr.
Nordea	201036652	3,58	01-01-2036	DKK	105,7	60,9	-2,7
Nordea	201036078	3,84	11-10-2029	DKK	33,7	11,6	-0,3
Nordea	201036078	4,33	11-10-2029	DKK	444,8	124,2	-5,4
Nordea	201441912	4,00	04-01-2038	DKK	52,1	33,6	-2,6
Nordea	201239433	4,02	15-10-2037	DKK	24,5	15,6	-1,2
Nordea	201036078	0,32	11-10-2029	DKK	158,7	72,3	5,3
Nordea	201442538	0,88	22-08-2039	DKK	68,2	46,8	6,9
Nordea	201747263	0,93	27-03-2042	DKK	36,6	27,6	4,4
Nordea	201848816	0,94	20-04-2043	DKK	31,2	24,3	4,1
Nordea	202052248	0,07	28-04-2045	DKK	72,5	62,4	16,2
Nordea	202052247	0,14	30-04-2030	DKK	18	11,7	1,2
Nordea	202153954	0,08	23-04-2031	DKK	20	15,0	1,6
Nordea	202153955	0,25	23-04-2031	DKK	62,6	56,3	8,5
Nordea	202356565	3,27	28-04-2026	DKK	90,7	88,9	-0,3
Kommunekredit	201645625	1,07	25-03-2041	DKK	52,4	37,5	4,8

5. Anlæg

Nedenstående tabel viser anlægsudgifterne fordelt på skattefinansieret anlæg, jordforsyning, ældreboliger samt brugerfinansieret område.

Anlæg i mio. kr.	Oprindeligt budget	Korrigeret budget	Regnskab
Skattefinansieret anlæg, udgifter	236,8	566,1	220,1
Skattefinansieret anlæg, indtægter	-5,1	-37,0	-19,7
Skattefinansieret anlæg, netto	231,7	529,1	200,4
Jordforsyning, byggemodning mm	43,4	148,7	13,0
Jordforsyning, salg af grunde	-41,7	13,8	-23,6
Jordforsyning, netto	1,7	162,6	-10,6
Ældreboliger	0,0	127,5	16,0
Brugerfinansieret område	0,0	39,0	9,7

På det skattefinansierede anlægsområde er der gennemført anlægsprojekter for 200,4 mio. kr. netto. Dette er væsentligt mindre end det korrigerede budget på 529,1 mio. kr. Afvigelsen skyldes periodeforskydninger mellem årene, og afvigelsen vil således blive overført til budget 2024. Endvidere har de stigende priser inden for bygge- og anlægsbranchen haft betydning for mange projekter.

Anlægsprojekterne vedrører bl.a. de nye daginstitutioner i Munkdrup og i midtbyen, bygningsvedligeholdelse og energibesparende foranstaltninger på kommunens bygningsmasse samt projekter på kultur- og fritidsområdet, indenfor områdefornyelse og Flodbyen. Regnskabsresultatet ligger ca. på niveau med oprindeligt budget ekskl. anlægsbufferen på 40 mio. kr.

På jordforsyningsområdet viser regnskabet en nettoindtægt på 10,6 mio. kr. mens det korrigerede budget viser en nettoudgift på 162,6 mio. kr. Der er særligt været en opbremsning i byggemodningsudgifterne, mens indtægter ligger over det korrigerede budget trods fald i salget af antal grunde. Restbudgettet overføres til budget 2024.

6. Overførsler mellem årene

Serviceudgifter i mio. kr.	2023-2024	2022-2023
Økonomiudvalget	108,6	79,2
Børn og familieudvalget	-12,8	-3,5
Beskæftigelsesudvalget	-6,9	1,0
Socialudvalget	-128,3	-69,1
Miljø- og teknikudvalget	19,4	15,5
Sundheds-, idræts- og kulturudvalget	26,7	21,9
Omsorgsudvalget	-30,9	-8,0
Landdistriktsudvalget	6,5	3,8
Skole og uddannelsesudvalget	19,0	32,3
Erhverv og planudvalget	6,8	7,1
I alt overførte servicebevillinger til næste år	7,9	80,3
Overførte skattefinansierede anlægsbevillinger til næste år	328,3	326,8
Overførte anlægsbevillinger vedr. jordforsyning	173,2	160,8
Overførte anlægsbevillinger vedr. ældreboliger	111,5	111,3
Overførte anlægsbevillinger vedr. brugerfinansieret område	29,3	0,0
I alt overførte anlægsbevillinger	642,3	598,9
I alt overførte bevillinger	650,2	679,1

De samlede overførsler mellem årene på drift og anlæg er faldet fra 679,1 mio. kr. i 2022 til 650,2 mio. kr. i 2023. Overførslerne på service er faldet fra 80,3 mio. kr. til 7,9 mio. kr. (før korrektion for Ukrainekompensation samt udmøntning fra PL puljen), og det skyldes primært udviklingen på socialområdet, familieområdet samt omsorgsområdet. Skattefinansieret anlæg og jordforsyning er stort set uændret i forhold til 2022. Det skyldes generelle periodeforskydninger mellem årene.

Overførslen på ældreboliger anlæg vedrører det nye projekt i Dronningborg, som oprindeligt var planlagt til 2020 og 2021. I oktober 2021 besluttede byrådet at aflyse udbuddet og udsætte projektet. Bevillingen periodeforskydes nu til 2024. Derudover overføres der knap 30 mio. kr. på det brugerfinansierede område. Bevillingen vedrører implementering af den nye affaldssorteringsordning, som forventes gennemført i 2024.

7. Brugerfinansieret område/forsyningsvirksomhed

Det brugerfinansierede område omfatter alene affaldshåndtering.

Virksomheden forudsættes at hvile i sig selv, og det enkelte års overskud eller underskud opsamles på særlige udlægskonti i den finansielle status. Der er altså "vandtætte skotter" til den skattefinansierede økonomi.

Det finansielle mellemværende udgør ultimo 2023:

Område	Status i mio. kr.
Renovation/affaldshåndtering	24,5

Positivt fortegn angiver Randers Kommunes tilgodehavende.

8. Likviditet

De likvide beholdninger og omsætningsværdipapirer udgør tilsammen 144,8 mio. kr. pr. ultimo 2023.

Likvide beholdninger	Mio. kr.
Kontante beholdninger	-491,1
Omsættelige obligationer m.m.	635,9
Likvide beholdninger i alt	144,8

Negativt fortegn angiver gæld, mens positivt fortegn angiver formue.

Der henvises i øvrigt til finansieringsoversigten samt bemærkningerne i note 9.

9. Kortfristede tilgodehavender og kortfristet gæld

Det fremgår af finansieringsoversigten, at ændringen i kortfristede tilgodehavender og kortfristet gæld isoleret set har formindsket likviditeten med 14,6 mio. kr. Dette er en sum af mange poster. Nedenstående tabel viser samlet en ændring på 22,8 mio. kr. De resterende 8,2 mio. kr. er regulering af saldi som foretages direkte på status i henhold til reglerne i Budget- og Regnskabssystemet for Kommuner. Balancen og nedenstående tabel viser en større ændring i andre tilgodehavender. Stigningen vedrører primært krav på 34,8 mio. kr. rettet mod konkursboet efter Nordic Waste/Nordic Waste's forsikringsselskab. Kravet dækker de udgifter Randers Kommune har afholdt i perioden 19. december 2023 til 31. december 2023.

Øvrige ændring kan primært henføres til mellemregning mellem årene, mellemregningskonto herunder forskydninger vedrørende mellemværende med leverandører og debitorer.

Kortfristede tilgodehavender i mio. kr.	Ultimo 2023	Primo 2023	Forskydning
Kortfristede tilgodehavender			
Refusionstilgodehavender	91,2	89,1	2,1
Tilgodehavender i betalingskontrol	120,9	135,0	-14,1
Andre tilgodehavender	40,2	3,3	36,8
Mellemregning med foregående og følgende regnskabsår	8,5	2,1	6,4
Selvejende institutioner	8,1	7,1	1,0
Kortfristede tilgodehavender i alt	268,9	236,7	32,2
Kortfristet gæld			
Nettoforskydning vedr. aktiver/passiver tilhørende fonds, legater mv	-27,2	-27,3	0,1
Anden gæld til staten	-20,9	-23,2	2,3
Anden kortfristet gæld	-382,5	-357,0	-25,5
Mellemregningskonto	-218,8	-233,5	14,7
Selvejende institutioner	-8,1	-7,1	-1,0
Kortfristet gæld i alt	-657,5	-648,1	-9,4
I alt kortfristede tilgodehavender og kortfristet gæld	-388,6	-411,4	22,8

Beløb med negativt fortegn angiver gæld

10. Langfristede tilgodehavender

Langfristede tilgodehavender i mio. kr.	Ultimo 2023	Primo 2023	Forskydning
Værdipapirer			
Pantebreve	5,1	5,4	0,3
Værdipapirer i alt	5,1	5,4	0,3
Finansielle anlægsaktiver			
Aktier og andelsbeviser	3.924,3	3.925,8	1,5
Tilgodehavender hos grundejere	2,4	2,4	0
Udlån til beboerindskud*	28,1	28,7	0,6
Indskud i Landsbyggefonden**	0	0	0
Andre langfristede udlån*	214,9	193,9	-21,0
Deponerede beløb for lån mv.	53,4	72,4	19,0
Finansielle anlægsaktiver i alt	4.223,1	4.223,2	0,1
Langfristede tilgodehavender i alt	4.228,2	4.228,6	0,4

* Der er foretaget nedskrivning af forventet tab vedrørende udlån til beboerindskud, og andre langfristede udlån herunder lån til betaling af ejendomsskatter. Den nominelle værdi af udlånene udgør henholdsvis 29,6 mio.kr og 219,3 mio. kr.

** Indskud i Landsbyggefonden skal i henhold til Økonomi- og Indenrigsministeriets regelsæt ikke indregnes i balancen. Indskuddet udgør ultimo 2023 262,9 mio. kr.

Det fremgår af finansieringsoversigten, at langfristede tilgodehavender har formindsket likviditeten med 2,9 mio. kr. Dette er en sum af flere poster. De væsentligste vedrører en forøgelse af tilgodehavende vedrørende ejendomsskatter som følge af indefrysningensordningen på 21,6 mio. kr. Omvendt er der frigivet deponerede midler for 19,0 mio. kr.

Ovenstående tabel viser en forskydning på 0,4 mio. kr. Når likviditeten er formindsket med 2,9 mio. kr., skyldes det, at flere ændringer i langfristede tilgodehavender bogføres direkte på status, i henhold til reglerne i Budget- og regnskabssystemet for kommuner, og derfor ikke påvirker kommunens likviditet. Dette vedrører primært udlån til beboerindskud og regulering af værdien af aktier og andelsbeviser, som fremgår af nedenstående tabel.

Aktier og andelsbeviser	Ejerandel i pct.	Indre værdi i mio kr.	Kommunens andel i mio kr.
Kommunernes Pensionsforsikring	2,6%	3.420,0	89,8
Randers Investeringselskab	31,6%	2,5	0,8
Naturgas Midt-Nord I/S	2,3%	173,9	4,1
Vandmiljø Randers A/S	100,0%	3.615,0	3.615,0
Randers Havn	100,0%	199,9	199,9
Andelsboligforeningen Klostergården	5,7%	15,6	0,9
Beredskab & Sikkerhed	39,0%	-4,1	-1,6
Flodbyen Randers P/S	49,0%	31,6	15,5
Komplementarselskabet Flodbyen Randers ApS	49,0%	0,0	0,0
I alt			3.924,3

11. Langfristet gæld

Den samlede langfristede gæld udgjorde ultimo 2023 1.724,4 mio. kr., hvilket giver en reduktion af den langfristede gæld i løbet af 2023 på 46,7 mio. kr. Nedenstående tabel viser fordelingen af den samlede gæld.

Gældsposter i mio. kr.	Gæld primo 2023	Låneoptagelse	Afdrag	Reguleringer direkte på status	Gæld ultimo 2023
Skattefinansieret gæld	-927,6	-90,7	100,4		-917,9
Lønmodtagernes ferie-midler	-245,5		11,9	-7,8	-241,4
Selvejende institutioner	-3,9			0,3	-3,6
Gæld vedr. ældreboliglån	-593,8		42,8	-8,2	-559,2
Finansielt leasede aktiver	-0,6			-1,7	-2,3
Langfristet gæld i alt	-1.771,4	-90,7	155,1	-17,4	-1.724,4

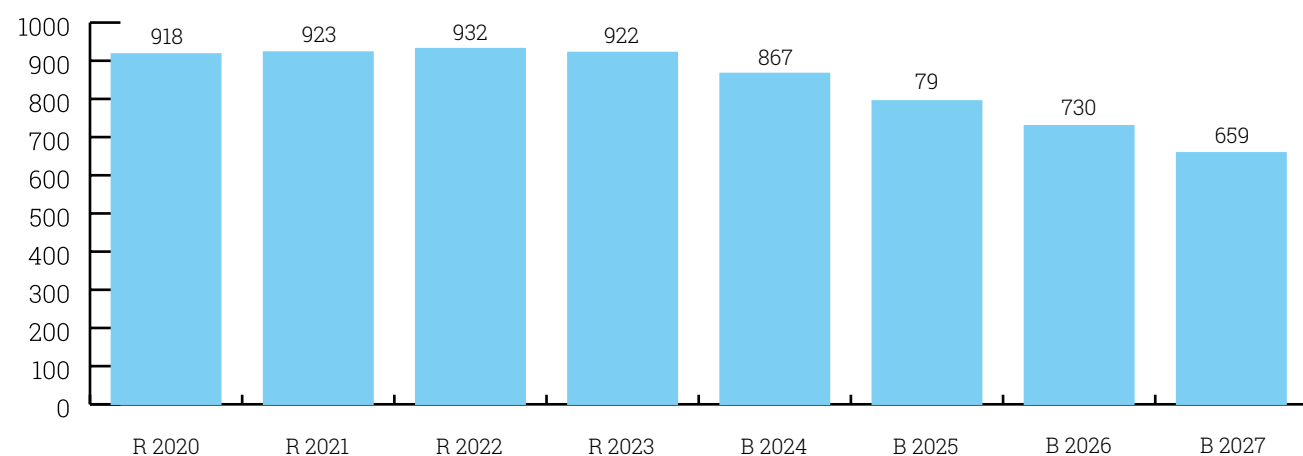
Skattefinansieret gæld

Randers Kommune har hjemtaget lån på 90,7 mio. kr. i 2023. Låneoptagelsen vedrører lånerammen for 2022. Der var budgetteret med en låneoptagelse på 29,2 mio. kr. Differencen skyldes primært låneoptagelse vedr. Randers Havn på 14 mio. kr., som byrådet har besluttet anvendt til finansiering af klimabroen, samt låneoptagelse som følge af tabt provenu vedr. indefrysningensordningen for ejendomsskatter (gælder ikke pensionistordningen). Disse lån skal alene dække likviditetstabet som følge af ordningen, og de skal derfor indfries, så snart opgaven overgår til staten. Ved indfrielsen vil den skattefinansierede gæld således falde med nettoprovenuet i perioden.

Lånerammen for 2023 er opgjort på baggrund af anlægsinvesteringer i 2023 samt lånedispensationer til 77,9 mio. kr. Lånet vil blive optaget i april 2024.

Den skattefinansierede gæld ekskl. de selvejende institutioner udgør 917,9 mio. kr. ultimo 2023. Der har således været tale om en netto reduktion af gælden, idet gælden er faldet fra 927,6 mio. kr. til 917,9 mio. kr. Målsætningerne i den finansielle politik siger, at gælden skal falde i budgetperioden. Nedenstående figur viser udviklingen i den skattefinansierede gæld inkl. gæld i selvejende institutioner fra R 2020 til budgetoverslagsår 2027. Som det fremgår af figuren, forventes gælden at falde yderligere i budgetperioden. I den udstrækning muligheden for at optage yderligere lån – via lånedispensationer eller på anden vis – udnyttes i budgetperioden, vil faldet i den budgetterede gæld blive tilsvarende mindre.

Skattefinansieret gæld inkl. jord og selvejende institutioner

Randers Kommune har ingen gæld i udenlandsk valuta ultimo 2023.

Gæld vedrørende lønmodtagernes feriemidler udgør 241,4 mio. kr. ultimo 2023. Der er foretaget et afdrag på 11,9 mio. kr. Derudover er der foretaget indeksring af de skyldige feriepenge på -7,8 mio. kr. Netto er gælden derfor reduceret med 4,1 mio. kr.

Byrådet har besluttet, at de skyldige feriepenge afdrages med 12,7 mio. kr. årligt. Der er afsat årlige budgetbeløb til dette formål.

Gælden vedrørende ældreboliger er reduceret fra 593,8 mio. kr. til 559,2 mio. kr. Der er ikke optaget nye lån vedr. ældreboliger i 2023.

Selvejende institutioner

Der er foretaget regulering vedr. lån til selvejende institutioner, så gælden udgør 3,96 mio. kr. ultimo 2023.

Ældreboliglån

I 2023 er der ikke optaget nye lån vedrørende ældreboliger.

Finansielt leasede aktiver

Gælden vedrører finansielt leasede aktiver er forøget med 1,7 mio. kr., og den udgør ultimo 2023 2,3 mio. kr. De leasede aktiver vedrører klinikudstyr i den kommunale tandpleje samt biler i botilbud mv.

12. Egenkapitalen

Der er nedenfor redegjort for, hvordan kommunens samlede regnskabsmæssige egenkapital fremkommer ultimo 2023.

Udvikling i egenkapital	Mio. kr.
Egenkapital 31.12.2022	-4.452,5
Primo saldo korrektioner*	-262,7
Egenkapital 01.01.2023	-4.715,2
- udvikling i modposter til takstfinansierede aktiver	1,6
+ udvikling i modposter til selvejende institutioners aktiver	-20,2
+ udvikling i modposter til skattefinansierede aktiver	58,9
+ indskud i Landsbyggefonden, tilbageført	262,9
Udvikling på balancekontoen:	
Resultat ifølge regnskabsopgørelsen	37,0
Direkte posteringer på hovedkonto 9:	
-Regulering vedr. forsyningsvirksomhedens finansielle resultat	-6,3
+Regulering af likvide aktiver**	-29,7
-Regulering af aktier og indskud i selskaber mv (indre værdi)	1,6
+Afskrivning af restancer	2,0
-Regulering vedr. hensættelser til tjenestemænd, arbejdsskader mv	214,4
+Regulering vedr. øvrige aktiver og passiver herunder gæld	19,9
Årets bevægelser på balancekontoen i alt	201,9
Egenkapital 31.12.2023	-4.173,1

* Primo saldo korrektioner vedrører indskud i Landsbyggefonden

** Regulering primært i relation til urealiserede kurstab på aktie- og obligationsbeholdning

13. Hensatte forpligtelser

Pensionsforpligtelsen for aktive og fratrådte tjenestemænd, pensionerede tjenestemænd, efterlevende ægtefæller og børn er ultimo 2023 opgjort på baggrund af en aktuarberegning foretaget pr. 31.december 2022.

Der foretages en aktuarmæssig beregning af pensionsforpligtelsen hvert 5. år. Den seneste aktuarmæssige beregning er foretaget i forbindelse med regnskabsafregningen for 2022. Der foretages en ny beregning i forbindelse med regnskabsafregningen for 2027. Der foretages ikke regulering af værdien af forpligtelsen i de mellemliggende år.

Pensionsforpligtelsen omfatter aktiver og fratrådte tjenestemænd, pensionerede tjenestemænd, efterlevende ægtefæller og børn.

Herudover indgår forpligtelsen vedrørende lærere i den lukkede gruppe med skalatrinsindplacering og tjenestemænd hvor kommunen har pensionsforpligtelsen indtil tjenestemanden er fyldt 63,5 år, samt hensættelse til tjenestemænd som har ret til engangsbeløb efter optjening af 37 års pensionsalder.

For de tjenestemænd, der i forbindelse med udskillelsen af Randers Kommunale Værker nu er tilknyttet Verdo, har Randers Kommune fortsat pensionsforpligtelserne. Som følge heraf har Verdo afgivet en sikkerhedsstillelse over for Randers Kommune for disse forpligtelser, som er opgjort til 31,2 mio. kr.

Den samlede kapitalværdi af pensionsforpligtelsen er opgjort til 556,3 mio. kr. på det skattefinansierede område. Herudover er den samlede kapitalværdi af pensionsforpligtelsen på det brugerfinansierede område opgjort til 1,3 mio. kr.

Jf. Randers Kommunes forsikringspolitik har kommunen i overvejende grad baseret sig på selvforsikring herunder også vedrørende arbejdsskader. De enkelte områder er ikke belastet med præmiebetaling.

Der er i stedet sket reduktion af områdernes budgetter.

Nedenfor er der redegjort for de enkelte forsikringsordningers over/underskud i forhold til "hvile i sig selv", det fastlagte budget og den opgjorte forpligtelse.

Kommunens selvforsikringsordninger i mio. kr.	Budget 2023	Forbrug	Over/underskud
Arbejdsskader	10,7	20,6	-9,9
Tingskader	13,9	12,1	1,8

For arbejdsskader er der foretaget en aktuarmæssig beregnet forpligtelse ultimo 2022, der viser en forpligtelse på 111,8 mio. kr. Der foretages en aktuarmæssig beregning af forpligtelsen hvert 5. år. Der foretages en ny beregning i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for 2027. Der foretages ikke regulering af værdien af forpligtelsen i de mellemliggende år.

Der er hensat 215 mio. kr. til afværgeforanstaltninger i forlængelse af jordskredet ved virksomheden Nordic Waste. Beløbet svarer til de udgifter der er afholdt og som forventes afholdt til igangsatte arbejder, eksklusiv perioden hvor Miljøstyrelsen havde myndighedsansvaret.

Herudover er der endnu uafklarede projekter/udgiftsposter, som ikke kan opgøres pålideligt.

Fra Randers Kommunes side er det fortsat forudsætningen at forurenere skal betale. Alle kommunens udgifter-bortset fra perioden hvor Miljøstyrelsen havde myndighedsansvaret-vil derfor blive opgjort og anmeldt som et krav i konkursboet efter Nordic Waste.

Hensatte forpligtelser omfatter også hensættelser vedrørende retssager anlagt mod kommunen (12,9 mio. kr.), deponi vedrørende affald (10,5 mio. kr.)

Forpligtelser i mio. kr.	Ultimo 2023	Primo 2023	Forskydning
Tjenestemandsforsikringer, skattefinansieret område	-556,3	-556,3	0,0
Tjenestemandsforsikringer. Brugerfinansieret område	-1,3	-1,3	0,0
Engangsbetaling til tjenestemænd	-2,0	-2,0	0,0
Forpligtelser vedr. arbejdsskader	-111,8	-111,8	0,0
Forpligtelser vedr. retssager	-12,9	-18,0	5,1
Forpligtelser vedr. deponi på affaldsområdet	-10,5	-10,3	-0,2
Hensat vedr. Nordic Waste	-215,0	0	-215,0
I alt	-909,8	-699,7	-210,1